CRIMINALITATEA FEMININĂ: DE LA ORIGINI LA DIMENSIUNI CONTEMPORANE

Oxana MOISEI

CZU: 343.9-055.26:351.072.6

Female criminality represents a body of crimes committed by women in a given territory, within a certain determinable period of time. The purpose of this thesis is based on identification and analysis of the causes and conditions which determine the inferiority of the number of female criminalities as compared to men, and in the examination of the state, structure and dynamics of female criminality in the Republic of Moldova, as well as on determination of the factors that favor the growth of this type of crimes over the years. It also aims to evaluate the behavior of criminal women in judicial practice, as well as to identify certain privileges granted by the Criminal Code of the Republic of Moldova to women.

„No one can wear a mask for very long”
(***Seneca***)

Deşi asupra fenomenului infracţional feminin s-a atras atenţia mai puţin pe parcursul evoluţiei umane, totuşi acest fenomen a existat, există şi, cu regret, va exista în continuare [1, p.1]. Criminalitatea feminină a cunoscut o evoluţie permanentă pe măsura dezvoltării umane şi îndeosebi a îmbunătăţirii situaţiei femeii.

Analizând diferenţa dintre criminalitatea feminină şi cea masculină prin intermediul „gendered theory”, vom deduce că nu diferenţa dintre sexe de ordin anatomic sau fiziologic este punctul de plecare a celor expuse mai sus, ci modul diferit de viaţă a acestor două sexe. Astfel, putem explica diferenţa prin intermediul a patru elemente [2, p.151] care frânează criminalitatea feminină, totodată, redând anumite caracteristici celei feminine: 1. Stereotipurile – rolul femeii în societate pune o amprentă asupra activităţii criminale a acesteia; 2. Controlul social – posibilitatea femeii de a comite o faptă infracţională este stopată de un control social, anume în perioada formării personalităţii, din partea familiei, ulterior, a soţului şi a întregii societăţi, iar oricare abatere se soldează cu o pedeapsă [1, p.362]; 3. Constituţia femeii şi agresivitatea – în lumea criminală prioritate are puterea fizică şi agresiunea, astfel încât muşchi puternici sunt necesari nu doar pentru săvârşirea unei infracţiuni, ci şi pentru apărare, ceea ce nu se referă la femei care, de regulă, deţin o constituţie fizică mai puţin robustă; 4. Sexualitatea – stereotipul dat se prezintă sub două aspecte: a) sexualitatea pare a fi un imbold pentru femei de a intra în sfera criminală; b) totuşi în interiorul grupului criminal, acest element apare în calitate de frână, deoarece apariţia unei femei în acest grup poate să cauzeze conflicte în interior, astfel încât, de cele mai multe ori, „femeia este nevoită de a se alia unui singur bărbat în scopul de a se apăra”.

În funcţie de profunzimea şi durabilitatea orientării motivaţiei criminogene a personalităţii, este necesar de evidenţiat printre femei următoarele tipuri de femei criminale:

a) Femei criminale aleatorii – sunt cele care au comis infracţiuni ca rezultat al coincidenţelor accidentale, contrar comportamentului lor general, anterior celor întâmplate.
b) Femei criminale de ocazie – au comis crime ca rezultat al influenţei factorilor negativi care au contribuit la formarea şi activitatea personalităţii.
c) Femei criminale instabile – se abat de la normele comportamentului social aprobat, cu toate acestea, fără a le asimila cu fermitate.
d) Femei criminale profesioniste – fac tot posibilul pentru realizarea ambiţiilor şi scopurilor stabilite prin intermediul comiterii infracţiunilor [3, p.59-60].

La baza tipologizării femeilor criminale se află motivele comportamentului lor criminal, moralitatea şi trăsăturile psihofiziologice. Anume identificarea specificităţii motivaţiei criminalităţii feminine dă posibilitatea de a constata şi folosi, în cadrul planificării măsurilor educativ-profilactice şi de adaptare, a legităţilor de bază în formarea comportamentului criminal la femei. Astfel, putem menţiona că diferite grupuri ale femeilor criminale se deosebesc nesemnificativ după nivelul de educaţie. Aşadar, ponderea cea mai mare printre criminale o au femeile cu studii medii. În urma analizei practicii în domeniu, concluzionăm că femeilor cu predispoziţii spre un comportament delincvent le este specific un mod de a se comporta foarte agresiv în anumite tipuri de infracţiuni ca omorul, pe când în alte tipuri de infracţiuni, ca traficul de fiinţe umane, proxenetismul, adoptă un comportament destul de calculat, adecvat, pentru a-şi atinge scopul. Iar analiza dosarelor penale în cauză a permis distingerea următorului tablou criminologic: 1) vârsta inculpatei – de regulă este peste 20 de ani, astfel femeile săvârşesc infracţiuni la o vârstă mai înaintată; 2) starea civilă – o mare parte din infracţiuni au fost săvârşite de femei necăsătorite şi/sau rămase însărcinate în urma unor relaţii ocazionale; 3) locul săvârşirii infracţiunii – de regulă este în cadrul localităţilor rurale, din cauza că acolo este mai frecventă o situaţie financiară precară a persoanelor; 4) motivele infracţiunii – sarcină nedorită, naştere în afara căsătoriei, dorinţa de a obţine un venit considerabil în timp scurt, şi prin metode uşoare ş.a; 5) pedeapsa aplicată – de regulă este sub formă de pedeapsă privativă de libertate cu suspendarea ispăşirii pedepsei sau pedeapsă privativă de libertate cu ispăşirea pedepsei în locuri de detenţie.

Structura criminalităţii feminine în funcţie de tipurile de infracţiuni săvârşite se prezintă astfel: infracţiuni contra persoanei (omor, pruncucidere etc.), infracţiuni contra proprietăţii, care sunt şi cele mai întâlnite infracţiuni comise de femei (furtul, escrocheriile). Astfel, vedem că femeile săvârşesc infracţiuni ce necesită mai puţină forţă fizică.

Potrivit datelor menţionate *supra*, concluzionăm că fenomenul criminalităţii feminine, pe teritoriul Republicii Moldova cunoaşte o creştere, ceea ce ar trebui să alarmeze organele de drept, în special din cauza faptului că tot mai des se constată

recidiva în rândul femeilor, fapt ce ne arată că scopul legii penale de reeducare a femeilor delincvente nu este realizat. Astfel, numărul de infracţiuni comise de femei este în creştere, observăm prezenţa tot mai frecventă a recidivelor în rândul femeilor, iar infracţiunile comise de femei devin din ce în ce mai violente, motivul fiind masculinizarea femeilor şi implicarea cât mai activă a acestora în toate sferele vieţii sociale, iar acest fapt le acordă femeilor posibilităţi mai vaste de a săvârşi fapte prejudiciabil.

Pentru a contracara criminalitatea feminină în Republica Moldova, urmează să fie întreprinse măsuri de prevenire şi de profilaxie: elaborarea unui *program naţional* îndreptat spre înbunătăţirea tuturor domeniilor sociale în care activează femeia şi crearea unui climat spiritual adecvat în societate; întreprinderea unor măsuri *social-economice*, precum ridicarea nivelului de viaţă şi de trai al membrilor societăţii, îmbunătăţirea calităţii vieţii sociale. Aceste obiective pot fi realizate prin stabilizarea situaţiei economice a R. Moldova, adică prin crearea unor locuri de muncă, prin achitarea salariilor la timp şi ridicarea acestora, egalitatea salariilor, echilibrarea dintre cerere şi ofertă, măsuri ce vor duce la înlăturarea cauzelor care au condiţionat criminalitatea; întreprinderea unor măsuri *juridice*: ca perfecţionarea legislaţiei, în special a celei penale, administrative, de muncă, economice; stimularea cetăţenilor la participarea activă în prevenirea criminalităţii; ridicarea nivelului conştiinţei juridice a populaţiei, întărirea cadrului legislativ cu privire la apărarea drepturilor femeilor; crearea unei ideologii axate pe ideea ostilităţii faţă de criminalitatea feminină prin implicarea mass-mediei în scopul creării unui climat negativ; ridicarea nivelului de educaţie şi morală în familii; măsuri psihologico-pedagogice prin implicarea instituţiilor de învăţământ, organizaţiilor obşteşti în scopul ridicării încrederii populaţiei în organele de drept, participării la resocializarea persoanelor eliberate din detenţie, acordarea ajutorului material şi spiritual femeilor; elaborarea unor servicii sociale şi de sănătate pentru femeile agresate şi copiii acestora, programe speciale în vederea restabilirii fizice şi psihice a acestora; întreprinderea unor acţiuni medicale în scopul profilaxiei bolilor şi tratamentelor pacienţilor-femei (alcoolism, narcotism, depresii ş.a.); profilaxia criminalităţii feminine prin intermediul familiei – susţinerea materială a familiilor care sunt în criză, educarea şi direcţionarea tinerilor părinţi, educarea şi susţinerea copiilor care provin din familii vulnerabile, educarea fetelor în stil feminin şi nu masculin, control din partea Autorităţii Tutelare din regiune; profilaxie în timpul iscării conflictului, care ulterior va duce la reducerea numărului de infracţiuni săvârşite, prin: contracararea violenţei în familie, supravegherea soţilor de către organele de drept, crearea unor centre de refugiu pentru femei; măsuri de resocializare speciale pentru femeile care au fost condamnate prin crearea unor centre de reabilitare, implicarea psihologilor, crearea unor instituţii în cadrul cărora femeile vor fi învăţate a se adapta din nou vieţii sociale; un rol foarte important îl va avea religia: crearea unor centre religioase în penitenciare.

Toate aceste măsuri întreprinse de stat, precum şi cele care urmează a fi întreprinse, au scopul de a readuce femeia în mediul său social, de a-i oferi funcţia de păzitor

al căminului familial, al tradiţiilor şi al valorilor spirituale, de a-i reda egalitatea prin păstrarea feminităţii.

În cele din urmă, important este participarea întregii comunităţi la prevenirea criminalităţii, căci toate cauzele provin din mediul social al infractorului, indiferenţa, ura, banii, invidia şi ipocrizia fiind factorii principali.

Referinţe:

1. ROTARI, Oxana. *Criminologia*. Ediţie revăzută. Chişinău, 2011.
2. BĂLAN, Ana. *Criminalitatea feminină*. Bucureşti: C. H. Beck, 2008.
3. CARAMAN, Natalia. Caracteristici tipologice ale personalităţii femeii criminale. În: *Revista Naţională de Drept*, 2016, nr. 2.

Recomandat
***Igor CIOBANU,** dr., conf. univ.*